

Ġabra tal-ġurisprudenza

SENTENZA TAL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (Il-Ħames Awla)

21 ta' Ġunju 2012*

“Direttiva 2003/88/KE — Organizzazzjoni tal-ħin tax-xogħol — Dritt għal-leave annwali mħallas — Leave tal-mard — Leave annwali li jikkoinċidi ma' leave tal-mard — Dritt għall-benefiċċju tal-leave annwali mħallas f'perijodu ieħor”

Fil-Kawża C-78/11,

li għandha bhala sugġett talba għal deċiżjoni preliminari skont l-Artikolu 267 TFUE, imressqa mit-Tribunal Supremo (Spanja), permezz ta' deċiżjoni tas-26 ta' Jannar 2011, li waslet fil-Qorti tal-Ġustizzja fit-22 ta' Frar 2011, fil-proċedura

Asociación Nacional de Grandes Empresas de Distribución (ANGED)

vs

Federación de Asociaciones Sindicales (FASGA),

Federación de Trabajadores Independientes de Comercio (Fetico),

Federación Estatal de Trabajadores de Comercio, Hostelería, Turismo y Juego de UGT,

Federación de Comercio, Hostelería y Turismo de CC.OO.,

IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (Il-Ħames Awla),

komposta minn M. Safjan, President tal-Awla, M. Ilešič u E. Levits (Relatur), Imħallfin,

Avukat Ġenerali: V. Trstenjak,

Reġistratur: M. Ferreira, Amministratur Principali,

wara li rat il-proċedura bil-miktub u wara s-seduta tad-29 ta' Marzu 2012,

wara li kkunsidrat l-osservazzjonijiet ippreżentati:

- għall-Federación de Asociaciones Sindicales (FASGA), minn J. Caballero Ramos, avukat,
- għall-Federación Estatal de Trabajadores de Comercio, Hostelería, Turismo y Juego de UGT, minn J. Jiménez de Eugenio, avukat,
- għall-Federación de Comercio, Hostelería y Turismo de CC.OO., minn A. Martín Aguado u J. Jiménez de Eugenio, avukati,

* Lingwa tal-kawża: l-Ispanjol.

- għall-Gvern Spanjol, minn A. Rubio González, bħala aġent,
- għall-Gvern Taljan, minn G. Palmieri, bħala aġent, assistita minn G. Palatiello, avvocato dello Stato,
- għall-Kummissjoni Ewropea, minn S. Pardo Quintillán u M. van Beek, bħala aġenti,

wara li rat id-deċiżjoni, meħuda wara li nstema' l-Avukat Ġenerali, li l-kawża tinqata' mingħajr konkluzjonijiet,

tagħti l-preżenti

Sentenza

- 1 It-talba għal deċiżjoni preliminari tirrigwarda l-interpretazzjoni tal-Artikolu 7(1) tad-Direttiva 2003/88/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill, tal-4 ta' Novembru 2003, li tikkonċerna ċerti aspetti tal-organizzazzjoni tal-ħin tax-xogħol (ĠU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 5, Vol. 4, p. 381), iktar 'il quddiem id-“Direttiva 2003/88”.
- 2 Din it-talba tressqet fil-kuntest ta' kawża bejn l-Asociación Nacional de Grandes Empresas de Distribución (iktar 'il quddiem l-“ANGED”) u l-Federación de Asociaciones Sindicales, il-Federación de Trabajadores Independientes de Comercio (Fetico), il-Federación Estatal de Trabajadores de Comercio, Hostelería, Turismo y Juego de UGT u l-Federación del Comercio, Hostelería y Turismo de CC.OO. (iktar 'il quddiem il-“FASGA *et*”), sindakati li jirrapprezentaw lill-ħaddiema, dwar rikorsi kollettivi pprezentati minn dawn is-sindikati intiżi li jiġi rrikonoxxut għal ċerti ħaddiema d-dritt li jibbenefikaw mil-leave annwali mħallas tagħhom anki meta dan jikkoinċidi mal-perijodi ta' leave minħabba inkapaċità temporanja għax-xogħol.

Il-kuntest ġuridiku

Il-leġislazzjoni tal-Unjoni

- 3 L-Artikolu 1 tad-Direttiva 2003/88, intitolat “Għan u skop”, jistabbilixxi :

“1. Din id-Direttiva tistabbilixxi ħtiġiet minimi tas-sigurtà u s-saħħa għall-organizzazzjoni tal-ħin tax-xogħol.

2. Din id-Direttiva tapplika għal:

 - a) perjodi minimi [...] ta' leave annwali [...] [...]”.
- 4 L-Artikolu 7 ta' din id-direttiva, intitolat “Leave annwali”, jistabbilixxi :

“1. L-Istati Membri għandhom jieħdu l-mizuri meħtieġa halli jassiguraw li kull ħaddiem ikun intitolat għal-leave annwali bil-ħlas ta' mill-anqas erba' ġimgħat b'konformità mal-kondizzjonijiet għall-intitolament għal, u l-ghoti ta', leave bħal dan stabbilit bil-leġislazzjoni nazzjonali u/jew bil-prattika.

2. Il-perjodu minimu ta' leave annwali bil-ħlas ma jistax ikun mibdul b'pagament ta' benefiċċji bħala kumpens, apparti minn meta r-relazzjoni ta' l-impieg tkun ġiet itterminata.”

- 5 L-Artikolu 17 tad-Direttiva 2003/88 jistabbilixxi li l-Istati Membri jistgħu jidderogaw minn ċerti dispożizzjonijiet ta' din id-direttiva. Ebda deroga ma hija ammessa fir-rigward tal-Artikolu 7 tal-imsemmija direttiva.

Il-legiżlazzjoni nazzjonali

- 6 Id-Digriet Irjali Legiżlattiv 1/1995, dwar l-approvazzjoni tat-test imfassal mill-ġdid tal-Liġi dwar l-Istatut tal-Ħaddiema (Real Decreto Legislativo 1/1995, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley del Estatuto de los Trabajadores), tal-24 ta' Marzu 1995 (BOE Nru 75, tad-29 ta' Marzu 1995, p. 9654), kif emendat bil-Liġi organika 3/2007 għall-ugwaljanza effettiva bejn nisa u rġiel (Ley orgánica 3/2007 para la igualdad efectiva de mujeres y hombres), tat-22 ta' Marzu 2007 (BOE Nru 71, tat-23 ta' Marzu 2007, p. 12611, iktar 'il quddiem l-"Istatut"), jirregola b'mod partikolari l-qasam tal-leave annwali mħallas kif ukoll il-leave minhabba inkapaċitajiet temporanji għax-xogħol.
- 7 L-Artikolu 38 tal-Istatut jistabbilixxi :

"1. Il-perijodu ta' leave annwali mħallas, li ma jistax jiġi ssostitwit b'kumpens finanzjarju, huwa dak li jkun ġie miftiehem permezz ta' ftehim kollettiv jew kuntratt individwali. Dan il-perijodu f'ebda każ ma jista' jkun iqsar minn tletin ġurnata kalendarja.

2. Il-perijodu jew il-perijodi meta jista' jittiehed il-leave għandhom jiġu stabbiliti bi ftehim bejn l-imprenditur u l-ħaddiem, skont kif ipprovdut, jekk ikun il-każ, fil-ftehim kollettivi dwar l-ippjanar annwali tal-leave.

F'każ ta' nuqqas ta' qbil bejn il-partijiet, il-qorti kompetenti għandha tistabbilixxi d-data li fiha għandu jittiehed il-leave, u d-deċiżjoni tagħha ma tistax tiġi appellata. Il-proċedura għandha tkun imħaffa u tingħata prijorità.

3. Il-kalendarju tal-leave għandu jitfassal f'kull impriża. Il-ħaddiem għandu jsir jaf bid-dati li jikkoncernawh għall-inqas xahrejn qabel il-bidu tal-leave.

Meta l-perijodu tal-leave stabbilit fil-kalendarju tal-leave tal-impriża msemmi fis-subparagrafu preċedenti jikkoinċidi ma' perijodu ta' inkapaċità għax-xogħol minhabba tqala, ħlas jew irdiġ, jew mal-perijodu ta' sospensjoni tal-kuntratt ta' impjeg previst fl-Artikolu 48(4) ta' din il-liġi, il-persuna kkonċernata għandha d-dritt tiegħu l-leave tagħha fi żmien differenti mill-perijodu ta' inkapaċità għax-xogħol jew minn perijodu ieħor ta' leave li tkun intitolata għalih skont din id-dispożizzjoni, wara li jkun għadda l-perijodu ta' sospensjoni, anki jekk is-sena kalendarja korrispondenti tkun diġà għaddiet."

- 8 L-Artikolu 37 tal-ftehim kollettiv tal-istabbilimenti l-kbar għas-sena 2009-2010 jinkludi dispożizzjoni simili għal dik tal-aħħar paragrafu tal-Artikolu 38 tal-Istatut.
- 9 L-Artikolu 48(4) tal-Istatut jirregola l-każijiet ta' sospensjoni ta' kuntratt ta' impjeg fil-każ ta' ħlas, ta' mewt tal-omm wara l-ħlas, ta' ħlas prematur, ta' żmien fl-isptar tat-tarbija, ta' adożzjoni jew ta' trobbija.

Il-kawża prinċipali u d-domanda preliminari

- 10 Permezz ta' rikorsi separati li nġhaqqdu, FASGA *et* fetħu proċedura għar-rizoluzzjoni ta' kunflitt kollettiv sabiex jiġi kkonstatat li l-ħaddiema suġġetti għall-ftehim kollettiv tal-istabbilimenti l-kbar għas-sena 2009-2010 jibbenefikaw mil-leave annwali mħallas, anki meta dan jikkoinċidi ma' perijodi ta' leave għal inkapaċità għax-xogħol.

- 11 L-ANGED tqis li l-haddiema li jinsabu f'sitwazzjoni ta' inkapaċità temporanja għax-xogħol qabel il-bidu ta' perijodu ta' leave stabbilit bil-quddiem, jew matul dan il-perijodu, ma għandhomx id-dritt li jibbenefikaw mil-leave tagħhom wara li tintemm is-sitwazzjoni ta' inkapaċità għax-xogħol, hlief fil-każijiet espressament previsti mill-imsemmi ftehim kollettiv, jiġifieri dawk previsti fl-Artikolu 48(4) tal-Istatut.
- 12 Permezz ta' sentenza tat-23 ta' Novembru 2009, l-Audiencia Nacional laqgħet *in toto* r-rikors tal-FASGA *et.*
- 13 Għalhekk, l-ANGED ipprezentat appell ta' kassazzjoni quddiem it-Tribunal Supremo minn din is-sentenza.
- 14 It-Tribunal Supremo jsemmi l-ġurisprudenza tal-Qorti tal-Ġustizzja iżda xorta waħda jqis li hemm bżonn, sa fejn dan l-appell jirrigwarda każ ta' inkapaċità għax-xogħol li jsehh wara l-bidu ta' perijodu ta' leave annwali mħallas, li jissospendi l-proċedura u li jagħmel lill-Qorti tal-Ġustizzja d-domanda preliminari segwenti:
- “L-Artikolu 7(1) tad-Direttiva 2003/88 [...] jipprekludi interpretazzjoni tal-legiżlazzjoni nazzjonali li ma tippermettix li jiġi interrott il-perijodu ta' leave sabiex wiehed ikun jista' igawdi l-leave kollu — jew il-leave li jifdal — f'data sussegwenti fil-każ li jkun hemm diżabbiltà [inkapaċità] temporanja [għax-xogħol] matul il-perijodu tal-leave imsemmi?”

Fuq id-domanda preliminari

- 15 Permezz tad-domanda tagħha, il-qorti tar-rinviju essenzjalment tistaqsi jekk l-Artikolu 7(1) tad-Direttiva 2003/88 għandux jiġi interpretat fis-sens li jipprekludi dispożizzjonijiet nazzjonali li jstabbilixxu li haddiem, li l-inkapaċità tiegħu għax-xogħol issehh matul il-perijodu ta' leave annwali mħallas, ma huwiex intitolat li jibbenefika sussegwentement mill-imsemmi leave annwali li jikkoinċidi mal-perijodu ta' inkapaċità għax-xogħol.
- 16 F'dan ir-rigward, għandu l-ewwel nett jifakkar li skont ġurisprudenza stabbilita, id-dritt għal-leave annwali mħallas ta' kull haddiem għandu jitqies li huwa prinċipju tad-dritt soċjali tal-Unjoni li għandu importanza partikolari, li minnu ma tistax issir deroga u li implementazzjoni tiegħu mill-awtoritajiet nazzjonali kompetenti għandha ssir biss fil-limiti espressament stipulati fid-Direttiva tal-Kunsill 93/104/KE, tat-23 ta' Novembru 1993, dwar xi aspetti tal-organizzazzjoni tal-ħin tax-xogħol (ĠU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 5, Vol. 2, p. 197), liema direttiva ġiet ikkodifikata bid-Direttiva 2003/88 (ara s-sentenza tat-22 ta' Novembru 2011, KHS, C-214/10, Ġabra p. I-11757, punt 23 u l-ġurisprudenza ċċitata).
- 17 It-tieni nett, għandu jiġi osservat li d-dritt għal-leave annwali mħallas għandu, bħala prinċipju tad-dritt soċjali tal-Unjoni, mhux biss importanza partikolari, iżda huwa wkoll espressament stabbilit fl-Artikolu 31(2) tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea, li lill-Artikolu 6(1) TUE jirrikonoxxi l-istess saħħa legali bħat-Trattati (sentenzi KHS, iċċitata iktar 'il fuq, punt 37, u tat-3 ta' Mejju 2012, Neidel, C-337/10, punt 40).
- 18 It-tielet nett, id-dritt għal-leave annwali mħallas ma jistax jiġi interpretat b'mod strett (ara s-sentenza tat-22 ta' April 2010, Zentralbetriebsrat der Landeskrankenhäuser Tirols, C-486/08, Ġabra p. I-3527, punt 29).
- 19 Huwa paċifiku, barra minn hekk, li l-għan tad-dritt għal-leave annwali mħallas huwa li jippermetti lill-haddiem li jistrieħ u li jkollu perijodu ta' serħan u ta' delizzji. Dan l-għan huwa differenti minn dak tad-dritt għal-leave tal-mard. Dan tal-aħħar jingħata lill-haddiem sabiex huwa jkun jista' jfiq minn marda li tikkawża inkapaċità għax-xogħol (ara s-sentenza tal-10 ta' Settembru 2009, Vicente Pereda, C-277/08, Ġabra p. I-8405, punt 21).

- 20 Ghalhekk, il-Qorti tal-Ġustizzja diġà ddeċidiet li mill-għan tad-dritt għal-leave annwali mhallas jirrizulta b'mod partikolari li haddiem li jkun bil-leave tal-mard matul perijodu ta' leave annwali stabbilit bil-quddiem għandu d-dritt, fuq talba tiegħu u sabiex ikun jista' jibbenefika effettivament mil-leave annwali tiegħu, jieħu dan il-leave fi żmien differenti minn dak li jikkoinċidi mal-perijodu ta' leave tal-mard (ara s-sentenza Vicente Pereda, iċċitata iktar 'il fuq, punt 22).
- 21 Mill-ġurisprudenza msemija iktar 'il fuq, li tirrigwarda haddiem f'sitwazzjoni ta' inkapaċità għax-xogħol qabel il-bidu ta' perijodu ta' leave annwali mhallas, jirrizulta li l-mument li fih isseħħ l-imsemmija inkapaċità ma hijiex rilevanti. Konsegwentement, il-haddiem għandu d-dritt li jieħu l-leave annwali mhallas tiegħu li jikkoinċidi ma' perijodu ta' leave tal-mard fi żmien sussegwenti, u dan irrispettivament mill-mument li fih tkun seħħet din l-inkapaċità għax-xogħol.
- 22 Fil-fatt, ikun arbitrarju u jmur kontra l-għan tad-dritt għal-leave annwali mhallas, kif speċifikat fil-punt 19 ta' din is-sentenza, li l-imsemmi dritt jingħata lill-haddiem biss bil-kundizzjoni li dan tal-aħħar ikun diġà f'sitwazzjoni ta' inkapaċità għax-xogħol meta jkun beda l-perijodu ta' leave annwali mhallas.
- 23 F'dan il-kuntest, il-Qorti tal-Ġustizzja diġà ddeċidiet li l-perijodu l-ġdid tal-leave annwali, li jikkorrispondi għaż-żmien li fih jikkoinċidu l-perijodu ta' leave annwali inizjalment stabbilit u l-leave tal-mard, u li l-haddiem huwa intitolat li jibbenefika minnu wara li jirkupra, jista' jiġi f'fissat, jekk ikun il-każ, lil hinn mill-perijodu ta' referenza li jikkorrispondi għal-leave annwali (ara, f'dan is-sens, is-sentenza Vicente Pereda, punt 23 u d-dispożittiv).
- 24 Fid-dawl ta' dak kollu li ntqal iktar 'il fuq, ir-risposta għad-domanda magħmula għandha tkun li l-Artikolu 7(1) tad-Direttiva 2003/88 għandu jiġi interpretat fis-sens li jipprekludi dispożizzjonijiet nazzjonali li jstabbilixxu li haddiem, li l-inkapaċità tiegħu għax-xogħol isseħħ matul il-perijodu ta' leave annwali mhallas, ma għandux dritt li jibbenefika sussegwentement mill-imsemmi leave annwali li jikkoinċidi mal-perijodu ta' inkapaċità għax-xogħol.

Fuq l-ispejjeż

- 25 Peress li l-proċedura għandha, fir-rigward tal-partijiet fil-kawża prinċipali, in-natura ta' kwistjoni mqajma quddiem il-qorti tar-rinviju, hija din il-qorti li tiddeċiedi fuq l-ispejjeż. L-ispejjeż sostnuti għas-sottomissjoni tal-osservazzjonijiet lill-Qorti tal-Ġustizzja, barra dawk tal-imsemmija partijiet, ma jstgħux jithallsu lura.

Għal dawn il-motivi, Il-Qorti tal-Ġustizzja (Il-Ħames Awla) taqta' u tiddeċiedi:

L-Artikolu 7(1) tad-Direttiva 2003/88/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill, tal-4 ta' Novembru 2003, li tikkonċerna ċerti aspetti tal-organizzazzjoni tal-hin tax-xogħol, għandu jiġi interpretat fis-sens li jipprekludi dispożizzjonijiet nazzjonali li jstabbilixxu li haddiem, li l-inkapaċità tiegħu għax-xogħol isseħħ matul il-perijodu ta' leave annwali mhallas, ma għandux dritt li jibbenefika sussegwentement mill-imsemmi leave annwali li jikkoinċidi mal-perijodu ta' inkapaċità għax-xogħol.

Firem